

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petič vrst & Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni javek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ZANIMIVOSTI IZ PRORAČUNSKE RAZPRAVE

Predlogi in zahteve narodnih poslancev — štednja, štednja in redukcije — Potrebne gospodarske in finančne reforme

Beograd, 2. marca. r. Ob nezmanjšanem zanimanju se danes že peti dan nadaljuje razprava o proračunu v Narodni skupščini. Narodni poslanci izkoriščajo to priliko za to, da izražajo svojo kritiko dela vlade in državne uprave, obenem pa dajejo svoje nasvete in stališča predloge, kako naj bi se prilike izboljšale. V vsej razpravi prevladuje gospodarska nota in vidi se, da je politika stopila bolj v ozadje. Vsak govornik — dosedaj jih je govorilo že okrog 60 — opozarja na gospodarske težave in vsi žavnj upravi še nadaljnji prihranki, da in plačilno močjo naroda. Objavljamo

Korupcijoniste na vešala

Narodni poslanec Uroš Nedeljković se je v svojem govoru bavil z raznimi aferami in naglasil, da se bo čutilo znatno olajšanje, ako bo vladi uspelo, da do kraja zatrtje korupcije. To je neke vrste poseben davek, ki ga mora plačevati naše ljudstvo. Zato pa je v prvi vrsti potrebno, da se poostre zakonski predpisi. Za korupcijoniste naj se določi smrtna kazen in naj se javno izvrši, da bo ljudstvo videlo, da ga oblasti ščitijo, ne pa izmožgavajo. V ostalem je mnenja, da bo mogla vlada doseči znatne prihranke, če bo dosledno izvajala pooblastila, ki jih dobi z novim proračunom.

Potrebne gospodarske in upravne reforme

Narodni poslanec Miloje Perić se je v svojem govoru obširno bavil z gospodarskimi položaji in ukrepi, ki bi bili potrebni, da se olajšajo javna bremena. V svojem govoru je napravil sledeče ugotovitve: 1. Ni države, ki bi imela dandanašnji realen proračun. 2. Predlog proračuna ni v skladu z gospodarskimi in življenjskimi prilikami, ker se je narodni dohodek znižal za 50 odstotkov, proračun pa samo za 30 odstotkov. 3. Narod je brez davčne moči. Dosedaj izdani ukrepi za ohranitev proračunskega ravnotežja so le prehodnega značaja. Edina pravilna pot je korenita reforma finančne in pravne službe.

Govornik je nato predlagal, naj se izvrše predvsem naslednje finančne reforme: 1. Strokovnijaško naj se oceni izdatnost vsakega vira dohodkov in tako ugotovi celokupni iznos dosegljivih dohodkov, nato pa se naj sestavi vrstni red vseh državnih potreb in se po tem redu odmerijo izdatki. 2. Vse davkatve naroda naj se koncentrirajo v proračunu, zato pa naj se ukinejo vsi fond, ki sedaj obstojajo. 3. Izvrši naj se primerna razdelitev dohodkov med državo in samoupravami ter samoupravam prepuosti zemljinarina in zgradinarina.

V upravnem pogledu naj se izvrše naslednje reforme: 1. Uvede naj se individualna odgovornost uradnikov namesto kolektivne. 2. Načelo rentabilnosti se mora spoštovati tudi v državni upravi. 3. Uveljaviti se mora pravilo, da je uradnik plačan od države in da mu mora biti ta plača dovoljna ter se morajo zaradi tega zabraniti in preprečiti vsi postranski zaslužki.

Za jugoslovensko 'petletko'

Narodni poslanec dr. Dragutin Kostić je v svojem govoru med drugim dejal, da se nam mora smejati ves svet ko stiši, kako mi neprestano zatrjujemo, da smo agrarna, kmetijska država. Če pa pregleda naš proračun, pa vidi, da imamo mi vsega samo tri srednje kmetijske šole, pač pa 30 bogoslovnih in teoloških fakultet, tako da je proračun za vzgojo bogoslovcev desetkrat večji kakor pa proračun za vzgojo kmetijskih strokovnjakov. To bi bilo vse lepo in prav, če bi nas mogle samo molitve rešiti krize in ustvariti zadovoljstvo in blagostanje. Zato pa vidimo, da temu ni tako. Zato je tudi na tem polju potrebna temeljita reforma. V ostalem se je govornik zavezal za znižanje uradniške kadra v tem smislu, da se ukinejo nepotrebne ustanove, posli ene stroke pa združijo v eno uradu. Končno je naglasil, da bi bil že skrajni čas, da bi napravili gospodarski načrt, nekako petletko, ne pa, da se neprestano vrtimo na enem in istem mestu in pretakamo solze zaradi krize.

Štednja naj se prične pri glavi

Najradikalnejši med vsemi je gotovo narodni poslanec dr. Vlada Stanišić, ki je v svojem govoru dejal, da se mora štednja pričeti pri glavi. Kmet in delavec že davno štedita, ker nimata kaj več trošiti. Če so padle cene agrarnim pridelkom in če se morajo kmet in delavec do skrajnosti omejiti v svojih izdatkih, potem se morajo temu prilagoditi tudi drugi. Zato naj se reducirajo vse plače državnih namestencev tako, da bo znašala najvišja plača 3000 Din, kar je več, naj se odvzame, kar je menj, naj se pusti. Da pa nam ne bodo očitali, da priporočamo štednjo samo drugim, moramo sami dati dober vzgled. Zato predlagam, naj se vsem senatorjem in narodnim poslancem znižajo dnevnice za 20 odstotkov. Onim pa, ki zavzemajo ministrske položaje ali položaje predsednika skupščine in senata in imajo zato posebne do-

ker na tisoče in tisoče kvalificiranih moških moči zaman čaka na službo. Govorniku se zdi naravnost neverjetno, da je v državni službi 18.000 učiteljev, dočim absolutni moških učiteljskih šol ne morejo biti nastavljeni zaradi pomanjkanja prostih mest. Ženske silijo v državno službo predvsem zaradi tega, ker se ne morejo poročiti. Če pa bodo mladi ljudje prišli v službo in si ustvarili eksistenco, bodo s tem tudi imeli možnost, da si ustvarijo svoje družinsko ognjišče, kar je seveda nemogoče, dokler so na cesti.

Dopoldanska seja

Beograd, 2. marca. p. Sinoči je zasedala Narodna skupščina globoko v noč. Današnja seja se je pričela ob 8.15. Pred prehodom na dnevni red je bila predčтана interpelacija narodnega poslanca Miloša Dragovića na ministrskega predsednika. Interpelant zahteva, naj vlada odnošno rešorn ministru neodvisno od proračunske razprave takoj poda pojasnila o razkritih narodnega poslanca Stanišića pri sklepanju pogodb z inozemskimi tvrdkami glede gradnje železniških prog, ker so ta razkritja razburila vso javnost. Glede na to, da se bo o vsem tem podrobno govorilo o priliki specialne razprave o proračunu prometnega ministristva je bila nujnost interpelacije odklonjena.

Na dopoldanski seji so govorili narodni poslanci JNS Jovan Jovanović, Branko Barać, Branko Avramović in v imenu narodnega kluba dr. Stjepan Bačić.

Nova senzacija o aferi Staviskega

Na tajinstven način so našli čekovno knjižico Staviskega, v kateri so imena vseh, ki so prejeli podkupnine

Pariz, 2. marca. AA. Notranji minister Sarraut je davi ob 0.30 povabil v kabinet notranjega ministristva poročevalce listov ter jim sporočil senzacionalno novico, da se je našla čekovna knjižica Aleksandra Staviskega, ki je svoječasnno na skrivnostni način izginila iz arhiva francoske javne varnosti. O najdbi te toliko omenjene čekovne knjižice, iz katere talonov se da ugotoviti, katere osebe je vse plačeval Staviski, je dal notranji minister Sarraut v navzočnosti pravosodnega ministra Chérona davi v svojem kabinetu tole izjavo:

Knjižica s čekovnimi taloni Aleksandra Staviskega, ki je bila izginila in ki je na noben način niso mogli najti, se nahaja nekaj ur sem v rokah organov javne varnosti, ki jo bodo poslali pristojnim sodnim oblastvom.

Snoči ob 19.30 je nadzornik javne varnosti Bonni sporočil šefu javne varnosti, da je našel kraj, kjer so spravljani toliko iskani čekovni taloni, in povedal, pod katerimi pogoji so osebe, pri katerih je ta knjižica talonov, pripravljene izročiti jo organom javne varnosti. Kakor hitro sem izvedel o tem, nad vse važnem odkritju, je nadaljeval Sarraut, sem takoj obvestil pravosodnega ministra Chérona in sporazumno z njim sklical konferenco v notranjem ministristvu. Te konference sta se razen Chérona in mene udeležila tudi novoimenovani državni tožilec Gomien in pariški preiskovalni sodnik o aferah Staviskega Ordon. Na tej konferenci smo sklenili, da podčeta Gomien in Ordon v spremstvu policijskega nadzornika Bonni in policijskega nadzornika Gelceja brez odloga v stanovanje nadzornika Bonni, kjer so osebe, ki so imele čekovno knjižico, imele to knjižico izročiti organom javne varnosti. Snoči ob 21.30, je nadaljeval Sarraut, so v stanovanju nadzornika Bonni prišli čekovni taloni Aleksandra Staviskega po načrtu, izdelanem v notranjem ministristvu, v roke zastopnikov oblasti. Talone so zapečatili in jih po zakonskih določbah odnesli v pravosodno palačo.

Čeprav drže ime osebe, ki je snoči v stanovanju Bonni izročila organom javne varnosti čekovno knjižico Aleksandra Staviskega, v največji tajnosti, glede na morebitne represalije, vendarle ugibajo, da je bila ta knjižica prvotno

Vremensko poročilo JZSS

Telefonično po stanju današnjega dne.

Bistrica-Bohinjsko jezero: +1, oblačno, 50 cm južnega snega, smuka slaba.

Bled-jezero: +2, pooblačeno, mirno, 20 cm snega, 15 cm ledu.

Kranjska gora, Rateče-Planica: +1, barometer se dviga, pooblačeno, mirno, 60 cm snega, sankališče uporabno.

Mariborska koča, Pohorski dom: —1, sneži z dežjem, 65 cm snega, smuka slaba.

Ruška koča: —1, sneži z dežjem, 75 cm snega, smuka slaba.

Klopni vrh: —2, 15 cm novega južnega snega na 20 cm podlagi snega smuka dobra.

Pesek: —2, 15 cm novega južnega snega na 110 cm snega, smuka dobra.

Seniorjev dom: —3, zelo oblačno, 110 cm snega, smuka dobra.

Čimžat nad Falo: —1, zelo oblačno, 10 cm novega snega na 70 cm snega.

Sv. Lovrenc na Pohorju: —2, zelo oblačno, 50 cm snega, smuka dobra.

Ribnica na Pohorju: —2, zelo oblačno, 60 cm snega.

Rimski vrec: —2, jasno, 25 cm snega, smuka neugodna.

Smučarski dom »Ljubljana« na Pokljuki: 40 cm novega snega na podlagi 140 cm, +2, oblačno, smuka dobra, izgledi dobri, v planinah 30 cm pršiča.

Planina na Kraju, 28. februarja: —4, oblačno, mirno, 8 cm novega snega na 2 m podlagi, smuka prav dobra, izgledi dobri, v planinah idealno.

Skalaški dom na Voglu, 1. marca: —4, deloma oblačno, 20 cm novega snega, smuka dobra.

Velika planina, 28. februarja: —4, oblačno, na stari podlagi 10 cm novega snega. Za nedeljo je upati, da bo dobra smuka.

Kum: +1, malo oblačno, 50 do 70 cm južnega solnatega snega, smuka dobra, v planinah dobro.

Zita: Sedaj nemogoče

Povratak Habsburžanov sedaj izključen, počakati je treba boljših časov, pravi bivša cesarica Zita

Pariz, 2. marca. AA. V zvezi z glasovi o možnosti povratka bivšega nadvojvode Otona na habsburški prestol, poročila briselski dopisnik pariškega »Journala« svojem listu, da mu je madžarski general Kerec, ki je najbolje poučen o namurah nadvojvode Otona in bivše cesarice Zite, dal v dvorcu Stenokerselu tole izjavo:

Nadvojvoda Oton se v vsem pokorava zapovedim svoje matere. Ni dvoma, da tudi cesarica Zita sama sanja o vrnitvi svojega sina na habsburški prestol, je pa mnenja, da za to sedaj še ni primeren čas, ker bi veselje videti v vrnitvi Habsburžanov poriranje samih temeljev miru in se restavraciji Habsburžanov upirala tudi Mala antanta in Francija. Cesarica je doživela grenko izkušnjo že pri dogodkih meseca oktobra 1921 in je zato sklenila, da se ne bo več spuščala v hazardna podjetja.

Monarhistični pokret, je nadaljeval general Kerec, se je seveda v zadnjih tednih močno razširil, toda niti v Avstriji niti na Madžarskem položaj za vrnitev Habsburžanov še ni popolnoma zrel. V glavnem, je zaključil general Kerec svojo izjavo dopisniku »Journala«, je cesarica Zita mnenja, da bi v današnjih razmerah pomenil poskus prevrata nezmišeln in blazno posetje in je zato treba za vrnitev nadvojvode Otona v Budimpešto ali na Dunaj počakati ugodnejših prilik.

Socialistični voditelji izročeni sodišču

Dunaj, 2. marca. g. Policijska preiskava proti aretiranim voditeljem socialno-demokratske stranke je zaključena. Rezultat pre-

iskave je bil danes sporočen državnemu pravdnstvu, ki je nato pri kazenskem deželnem sodišču stavilo predlog za redno preiskavo proti 20 članom vodstva socialno - demokratske stranke zaradi suma zločina veleizdaje, odnosno sokrvice pri tem zločinu. Ta predlog je naperjen med drugimi proti bivšemu dunajskemu županu Karlu Seitzu, dr. Robertu Dannebergu, dr. Ellenbogenu, Karlu Rennerju, Antonu Webru, Bertholdu Königu in proti deželno-sodnemu svetniku Hellmerju, dalje proti dr. Deutschu, dr. Bauerju in Ivanu Schorschju, ki so pobegnili v inozemstvo. Ker je v mednarodnih pogodbah izročitev političnih zločincev izključena, proti pobeglim voditeljem ni bila izdana tiralica. Ostali osumljeni so bili izročeni deželnemu sodišču. Tudi vodilni funkcionarji razpuščene delavske stranke, predsednik dr. Freundlich, ravnatelj Grossmann in prokurist Feilhammer so bili izročeni deželnemu sodišču. Obtoženi bodo zaradi veleizdaje, golufije in nezvestobe.

Konferenca voditeljev domovinske fronte

Dunaj, 2. marca. g. Vsi deželni voditelji domovinske fronte so bili za 2. marca sklicani na konferenco na Dunaj, kjer se jim bo predstavili novi zvezni voditelj dr. Štepan. Konferenci pripisujejo velik pomen, ker se bo vršila na dan obilnice avtoritarne kurza Dollfusove vlade in na dan, ko bo ministrski svet razpravljal o zelo važnih vprašanjih.

Eden v Parizu

Stališče Francije: razorožitev čuvarjev reda in miru je nemogoča, dokler mir ni popolnoma zajamčen

Pariz, 2. marca. AA. Angleški pravosodni minister Eden se je po povratku iz Rima ustavil v Parizu in odšel na Quai d'Orsay, kjer je konferiral z zunanjim ministrom Barthoujem do 13. ure. Popoldne se je Eden vrnil v London.

Komunike, izdan po Edenovem obisku, pravi, da je Eden referiral Doumergueu in Barthouju o svojih razgovorih v Berlinu in Rimu. Vsi trije so nato proučevali britansko razorožitveno spomenico in sta Doumergue in Barthou izjavila, da bosta v kratkem sporočila zaključke francoske vlade. Ko je Eden odhajal z Orsayskega nabrežja, je rekel: Napravili smo nekoliko dobrega dela.

Pariz, 2. marca. AA. Havas poroča: Listi komentirajo danes predvsem informativno stran večeršnjih razgovorov med Ednom in francoskimi ministri. Pri tem naglašajo, da se to zgolj za izmenjavo misli ter da se nihče ni vezal za bodočnost, tako da ostanejo vrata odprta za poznejše razgovore, zlasti glede na francoski odgovor na britansko spomenico in nemški odgovor na francosko spomenico. Vendar pa porabljajo listi priliko za poudarjajo v glavnih obrisih francosko stališče o razorožitvi.

V večeršnjem razgovoru piše »Le Journal«: Angleži pripisujejo posebno važnost letalskemu vprašanju, to je tisti točki, v

kateri Eden ni mogel omajati Hitlerja. Zunanji minister Barthou je vztrajal na tej točki v okviru podrobnega proučevanja, ki ga je podal o kompromisnem načrtu. Dalje je sporočil poročilo generala Denaina, ki ne pripušča nikake iluzije o nevarnosti nemških zahtev na področju letalstva. O važnem vprašanju vojaških efektiv se je Barthou skliceval na poročilo maršala Petaina, ki sicer še ni prišel na sejo ministrskega sveta in ki ne ugotavlja samo obseznosti dosedanjih redukcij, ki jih je Francija izvedla, temveč tudi resnost položaja, ki je posledica sedanjega stanja nemške oborožbe. Nanosled je Barthou sporočil Ednu se vsebino tretjega dokumenta, to je poročila Berengerja v imenu senatnega odbora za narodno obrambo. To poročilo pripisuje, da Francija spriča naraščanja vojaške moči Nemčije v sedanjih razmerah ne more znižati svojih efektiv, ne da bi ogrozila svoje varnosti. »Le Journal« zaključuje: Francija in Anglija sta parlamentarni državi in poslednja velika stebra liberalizma. Ali more angleški minister pristati na razorožitev, če ima v rokah dokument, ki prav tako jasno ugotavlja »kakor smatra britanski parlament za nemogoče, da bi se znižala oborožba čuvarjev reda?

Fantazije makedonstvujsčih

Sofija, 2. marca. p. Bolgarska revolucionarna organizacija, ki se je doslej zavezala za odcepitev Makedonije od Jugoslavije, je po večdnevni konferenci sklenila docela preorientirati svojo dosedanja politiko. Sprejet je bil predlog, naj bi se uvedel na Balkanu takozvani švicarski blok, sestojel iz Albanije in Makedonije, ki naj bi bil centralna in popolnoma nevtralna točka Balkana. Vse one države, ki imajo sedaj dele Makedonije, naj bi v to svrhu le svoje pokrajine prepustile novi državni tvorbi. Makedonski odbor išče sedaj primerno osebo, ki naj bi se postavila na čelo te akcije.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 2. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je imenovan za svetnika pri načelniku konjiškega sresa v dravski ba-novini v 5. skupini dr. Ivo Rudolf, zdravstveni višji pristav pri istem sreskem načelniku.

Z odlokom ministra za socialno politiko je napredoval v višjo skupino primarij splošne državne bolnice v Ljubljani dr. Valentin Meršol. Obenem je postavljen za šefa oddelka.

Rekordni strelec

Monte Carlo, 2. marca. r. Češkoslovaški veleposelnik Mitrovski je pri nagradnem tekmovalstvu v streljanju na le-te golobe dosegel rekordni uspeh. Oddal je tisoč strelcev, ki so vsi zadeli.

10 žrtev granate

Varšava, 2. marca. g. V vasi Moszna v okolici Varšave se je dogodila strašna eksplozija, ki je do sedaj zahtevala 10 smrtnih žrtev. Neki kmet je našel na polju granato, ki je izvirala očitno iz svetovne vojne, ter jo je hotel domo demontirati. Pri delu ga je opazoval več otrok. Granata je nenadoma eksplodirala. Kmet in njegov brat ter trije otroci so bili takoj mrtvi. Devet otrok so odpeljali v bolnico, kjer jih je pet že podleglo svojim poškodbam.

Zima v Angliji

London, 2. marca. AA. Snoči in ves večeršnji dan so bili na Skotskem, v Walesu in po vsej severni Angliji hudi snežni zameti. Dopoldne je snežilo tudi v Londonu in v drugih južnih krajih.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2308.46 — 2319.52, Berlin 1367.36 — 1368.16, Bruselj 800.24 — 804.16, Curih 1108.85 — 1113.85, London 174.30 — 175.90, Newyork 3409.66 — 3437.92, Pariz 225.88 — 227.-, Praga 142.29 — 143.15, Trst 294.35 — 296.75 (premija 28.5 odt.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.90.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 2. marca. Pariz 20.88, London 15.76, Newyork 310.8, Bruselj 72.20, Milan 26.60, Madrid 42.10, Amsterdam 208.275, Berlin 122.65, Dunaj 56.76, Praga 12.845, Varšava 58.825, Bukarešta 8.05.

Kako delajo nezaposleni za podporo

Kriza je pač in človek mora biti vesel, da dandanes delo sploh dobi

Ljubljana, 1. marca. Ljubljanski nezaposleni so imeli doslej nekakšne generalne počitnice. Seveda ne plačane, kajti med počitnicami je velika razlika. Nekateri so pa vseeno delali, gradili so tramvajsko krožno progo. Ko so pa tramvaj postali, jim ni kazalo drugega, kot da so se obrnili na mestni socialni urad in Borzo dela. Treba je pritisniti na vse kljube in nezaposleni morajo trkati povsod.

Končno so minile generalne počitnice vsaj oficijelno, delo so dobili vsaj oni, ki imajo srečo. Brez sreče ne gre. Delo nas čaka v Ljubljani na vsakem koraku. Zdjaj so se lotili krajskih poti in kamenje spravljajo iz Ljubljanične struge na breg. Največ jih dela na Gradu, nad 130, pri Ljubljani pa okrog 30. V ponedeljek je bilo zaposlenih skupno 177. Zaposlovali so jih postopno, a zdaj ne dobi več noben dela. Pravijo, da jih je itak že preveč na Gradu.

Iz Ljubljani bodo spravili kmalu vse kamenje in potem jim bodo pač morali dati drugo delo, če ga bo kaj. V strugi leži precej kamenja, najbrž se od predvojnih let, ko so obrežne zidove delno obdajali s klesanim kamenjem ter so neuporabljivo in neobdelano pustili v strugi. Zdjaj ga klesajo v kvadre, ki jih bodo porabili na Gradu za stopnice, sicer pa mesto potrebuje vedno obdelano kamenje za razna dela. Tisti, ki se ukvarjajo s kamenjem pri Ljubljani, spadajo pod mestno cestno nadzorstvo, dočim vodi dela na Gradu mestno vrtnarstvo. Težaki marljivo vladajo in nosijo kamenje iz struge, zidari ga pa klesajo na bregu. Eni in drugi delajo po 42 ur na teden in imajo po 3 Din mezde na uro. Toda ne smemo reči, da je to meza, nego, da je podpora za nezaposlene. Sicer je tudi s to definicijo težava, ker bi potem takem delu zastoj, podpora pa dobivali zato, ker so nezaposleni in ker imajo po naključju srečo, da imajo delo. Težko je namreč reči, da so dinarčki, ki jih prejme zidar ob sobotah, meza, saj doslej še vseeno ni nihče plačeval zidarjev tako imenitno. Zidar, ki bi ne hotel delati za to mezo, pač ne dobi »podpore«. To pomeni, da kdor hoče prejemati podporo, mora sam zrtvovati največ, mora prispevati sami sebi podporo, ker mora biti pripravljen delati napol zastoj. Zadeva ima še to ključko: zgledi večjeje in kdo bi se smel čuditi, če bi začela tudi podjetja plačevati zidarje po 3 Din? Kriza je pač in vsak mora biti srečen, če ima dandanes delo, bo delal ta ali oni. In nazadnje se bomo lotili ogromnih javnih del — saj jih ne bo

treba financirati, ljudje se bodo tepli za delo, na plačo ali podporo pa ne bo mislil več nihče.

Moramo pa omeniti še lepo stran socialnega skrbstva. Nezaposleni namreč dobivajo vsak dan še »brezplačno« kosilo v kuhinji Delavskega doma. To se pravi, da smejo delati, prejemati podporo in še kosilo — kaj še hočete več? V nedeljo baje ne prejemajo kosila, toda v nedeljo je še bog počival in imajo itak v rokah denarce ter lahko jedo v hotelu, za 121 Din se že dobi nekaj.

V ponedeljek so prenašali takšne skale tako strumno, da si jih moral res občudovati. Pripovedovali so, da je to pripisati samo na vitaminih bogati hrani. — Pomislite, danes smo jedli za juho zelje, za prikuho pa zelje. Masno res ni bilo, da nas ne žaja po njem, bilo je pa tem bolj papirirano. Vprašal sem strežnico, zakaj ne varčujejo bolj s papirko, pa se je obrnila, »da stari dedci morajo snesti več paprike«. Snedli smo pa vse, nikar ne mislite, da nam kaj ostane. S hrano smo torej zadovoljni. Z delom tudi, če bi ne bili, je dovolj drugih, ki bodo prejeli 29. febr. zadnjič podporo.

Res, nič tarnažja ni med njimi, vsak pove kakšno okroglo ter dan hitro mine. Se celo tisti se ne pritožujejo, ki imajo več otrok kot je v pratiki svetnikov. Edem med njimi govori celo sedem jezikov — v treznem stanju.

Na Gradu se meščani zelo zanimajo za dela. Ne gre jim v glavo, da so mogoči takšni čudeži, da namreč prestavljajo delavci tako velika drevesa. Zmajujejo z glavami in pravijo, da bodo v Ljubljani res vse prestavili. — Da, — pravijo delavci, — tudi Grad bomo prestavili za 6 cm! Šanc pa ne bo treba, ker se same prestavljajo.

Na Grajski planoti podirajo eno vrsto kostanjev, ki so prestari ter prevlekli za presajanje. Drva so dobili revni grajski prebivalci. Nekateri se ukvarjajo tudi s štori, ki jih pa ne bodo mogli razpeti, zlasti ne s takimi, gasilskimi sekirami. Z razširjenjo drevovala se bo razširila vozna cesta na Grajski planoti na primerno širino, na 7 m, a poleg nje bo še drevoval, namenjen samo pešcem. Mlade kostanje so posadili še skoraj vse. Presajanje je navidez enostavno: drevo odkopljemo v krogu, da ostane zemlja ob deblu med koreninami, nakar ga dvignemo s pomočjo škripčevja ter prestavimo v novo jazo. Prestavljanje seveda ni baš poceni, toda drago tudi ne, saj delajo nezaposleni, kot rečeno, za podporo in ne za mezo.

Šolstvo v novomeškem srezu

Sol je 43, ki jih obiskuje 8377 šoloobveznih otrok. — Razemere so še dokaj povoljne.

Novo mesto, 1. marca. Kdor bere poročila iz drugih krajev, bodisi iz dravske banovine ali od drugod, ki se tičejo šolskih razmer, vidi, da smo pri nas še precej na dobrem, kljub temu, da je še marsikaj, kar bi bilo treba popraviti in nadomestiti, da bi bila dosežena ona stopnja pri pouku in vzgoji pri vseh sredstvih, ki oblikujejo mladega državljanca. V našem novomeškem srezu imamo 43 sol. Od teh je med devetimi enorazrednicami nemška manjšina šola v Poljanah, 11 je dvorazrednic, med trirazrednicami je zopet nemška manjšina v Črmošnjicah, 8 je štirirazrednic, 4 šestrazrednic in 7 petrazrednic. K vzporednicam pa sta pristeta še dva razreda otroškega vrta v mestu. Posloplja, v katerih se vrši pouk, so sicer večinoma dobra, imajo pa ponekod tudi doela neprimerna, ki kvarno vplivajo na mladino, pa tudi na učitelje. Stavbe so večinoma zavarovane proti požarom, in sicer one z inventarjem za 2.559.800 Din, brez inventarja pa 475.450 Din. Pri šolskih poslopljih so tudi vrtni, ki služijo za pouk v vrtnarskih in sadjarskih zadevah mladini, v kolikor je mogoče ta pouk v danih razmerah. Lahko bi dosegli baš v tem pogledu lepe uspehe pri kmetijski mladini, ki je od vsega početka navezana na domačo grudo, pa naj bi se že sedaj v šoli pridela vsemu onemu, kar bi ji pri gospodarstvu v bodoče koristilo. Toda vrtni so majhni, orodje pa zelo pomanjkljivo. Na drugi strani pa je tudi opaziti premajhno zanimanje za ta del šolskega pouka.

Novomeščanom, ki hodijo na sprehod proti smihelju se nudi prav lep pogled na vrt notredamskega samostana. Ako bi imele vse šole take obdelane vrtove, bi bil dosežen v kratkem času velik napredek pri šolskem pouku v vrtnarskih in sadjarskih zadevah. Učiteljske knjižnice štejejo okoli 12.000, šolarske 8514, privatne ljudske pa 898 knjig. Na vseh zavodih je dobro razvita organizacija PRK, zlasti v udeleževanju mladine tudi v PJS, predvsem pa deluje pri Sokolu, kjer se vrši sistematična nacionalna vzgoja. Zdravje učencev in učenj je bilo lani povoljno in ni bilo večjih obolenj, kakor prejšnja leta. Od boleznj so menda zahtevale svoje žrtve samo hripa in angina, ponekod pa tudi mums. Sicer se pa vrši na novomeški polikliniki vsak turek zdravniški pregled mladine. V letošnjem letu se je številu učencev zelo pomnožilo, zato trpi tudi pouk. Pomanjkanje učnih moči je ponekod občutno, se pa začasno nadomešča. V celoti manjka 13 učnih moči. Kvaren vpliv na pouk pa ima tudi pomanjkanje učnih sob, veliko število otrok, ponekod prevelika oddaljenost od šole, končno pa tudi slaba pota in revščina. Tudi higijenske razmere niso take, kakor bi morale vladati v šolah. Pouk se ponekod vrši (Gaberje-Dolž) v privatnih hišah. Šole obiskuje 8377 šoloobveznih otrok, od katerih ima 1937 do šole do pol km, 1056 do 1 km, od 2 do 5 km 4778. Z železnico pa se jih vozijo 6. V splošnem so torej razmere še precej povoljne, treba bo pa še precej dela, da se odpravijo vsi nedostaki.

SOS — ledena gora

Kmetijski tečaj v Ivančni gorici

Ivančna gorica, 27. februarja. Zimski kmetijski tečaj, ki je bil odprt na nedeljo 4. t. m. v Sokolskem domu v Ivančni gorici za sodni okraj Višnja gora, je trajal ves mesec februar ter je bil v ponedeljek dne 26. t. m. zaključen. Predavanja, ki so se vršila ob nedeljah, ponedeljkih in četrkih po štiri ure dnevno, so nudila zaključno snov iz vseh panog kmetijstva: govedoreja, perutninarstva, svinjareja, sadijstva, travništva, poljedelstva itd. — Predavali so strokovnjaki g. Sušteršič Franc, sres. kmet. referent. Podboj Franc, sreski načelnik. Var. Leopold, sreski veter. referent, ing. Ferlic, ekonom v Stični ter ing. Sadar in Pavlica od kr. banke uprave. Največ predavanj je imel sreski kmet. referent g. Sušteršič Franc, ki je tudi tečaj vodil.

Udeležba je bila velika, predvsem ob nedeljah, saj je poslušalo predavanja vsako nedeljo čez 10 kmetovalcev, ni pa zadostila vedno ob delavnici. Temu so vzrok smjeli, ki so padli kar trije na dneve predavanja, gotovo pa je tudi, da se nekateri kmetovalci še vedno vse pramalo zavedajo važnosti kmetijskega pouka, katerega moramo zlasti v dravski banovini posvečati velike pozornosti, da dosežemo čim smotnejše kmetovanje. Pri tečaju se je opazilo, da so posejali predavanja v prvi vrsti do brki kmetiči gospodari iz okolice, dočim oni, ki bi jim bil pouk najbolj potreben, sploh ni bilo. To je doveli zahtevali Vsem onim, ki so se udeleževali tega važnega tečaja, bo njihovo zanimanje in strokovnjaki v poplačano, saj so jim dali strokovnjaki v raznoberih stvareh mnogo nasvetov, katere bodo začeli zdaj lahko tudi praktično uporabljati. Gg. predavatelji so razdelili med tečajnike povsem brezplačno tudi mnogo knjig o kmetijstvu. Banški upravi gre za njeno prizadevanje v pospeševanju kmetijstva vse priznanje!

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20.

Petek, 2. marca: Zaprtó (generalka).
Sobota, 3. marca: Visočka kronika. Proslava 25-letnice umetniškega delovanja gospe Marije Vere. Premiera. Izven.
Nedelja, 4. marca: Ob 15. uri Kulturna prireditev v Črni mlaki. Izven. Izredno znizane cene od 6 do 20 Din. — Ob 20. uri Charleyeva teta. Izven. Izredno znizane cene od 6 do 20 Din.
Ponedeljek, 5. marca: Zaprtó.

Jubilej gospe Marije Vere. V dram-skem gledališču je v soboto, dne 3. t. m. proslava 25-letnice umetniškega udeleževanja gospe Marije Vere. Odlična naša umetnica deluje na jugoslovanskih odrih od leta 1920 dalje, prej pa je bila članica znamenitih nemških dramskih gledališč, večinoma pod vodstvom slavnega režiserja Reinhardta. Za njen jubilej se uprizori dramatizacija Tavčerjevega zgodovinskega romana »Visočka kronika«. Predstava je izven abonmaja.

Nedelja v ljubljanski dram. Brez dvoma bo ustrezno vsem stalinom posetnikom nedeljskih popoldanskih dramskih predstav v uprizoritvijo Golieve izvrstne veseloigre »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Delo je izvrstno ter se je vedno uprizarilo pred polno hišo, kar je najboljši dokaz o priljubljenosti dela samega. — Zvečer ob 20. uri pa se uprizori »Charleyeva teta« z g. Zeleznikom v naslovni vlogi. Za obe predstavi veljajo cene od 6 do 20 Din.

Ljubljanska drama pripravlja naj-novejšo Nutčevsko komedijo »Beograd nek-daj in sedaj«. Premiera bo sredi tega meseca.

OPERA
Začetek ob 20.

Petek, 2. marca: Zaprtó.
Sobota, 3. marca: Carmen. Gostuje tenorist dr. Adrian. Red C.
Nedelja, 4. marca: Ob 15. uri Tičar. Izven. Znizane cene od 6 do 30 Din. — Ob 20. uri Ples v Savju. Izven. Znizane cene.
Ponedeljek, 5. marca: Zaprtó.

Nedelja v opernem gledališču. Popoldne ob 15. uri se poje izredno priljubljena in melodiozna opereta »Tičar« v običajni zasedbi. Veljajo cene od 6 do 30 Din. — Zvečer ob 20. uri pa »Ples v Savju« po znanih cenah.

glasi čim več novih članov in tako ponese naša velika nacionalna ideja zmagoslavno v vse domove. Nobenega iskrenega Jugoslovena ne bi smelo biti, ki ne bi bil član organizacije!

Vsem prijateljskim organizacijam in članstvu v vednost sporočamo, da naj se odslej vsi dopisi naslovijo na inž. Vladimira Rovška, Kolodvorska ul. 35.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 2. marca katoličani: Milena, Simplicij, pravoslavni 17. februarja.

DANAŠNJE PRIREDITVE.
Kino Matica: Ne poznam — A ljubim Te.
Kino Ideal: Zena brez imena.
Kino Dvor: Na ženitovanjskem potovanju.

ZKD: »Champ« ob 14.15 v kinu Matiel.

Kino Šiška: Pravilica »Janko in Metke« ob 16. v šolskem jeziku.

Kolo jahačev in vozačev občni zbor ob 17.30 v dvorani Kmetijske družbe.

SPD predavanje g. Vladimira Kapusa o gorski fauni in življenju v planinah ob 20. v Delavski zbornici.

Podružnica jugoslov. sester Moste — Sv. Peter igra Manice Komanaču »Krst Jugovir« ob 20. v Sokolskem domu.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10, in Sušnik, Marijin trg 5.

Izpod sita

Nekatere posebnosti našega slavnega tramvaja smo že našli in je nam MZD na tihem hvaležna, da se tako zanimamo zanj. Prijatelj je nas pa opozoril še na eno posebnost in bi tudi to kazalo prebrati, da nas kdo ne prehiti. S pri-gano smotko ali picco iz našega tramvaja sploh ne smeš odnosno ne moreš izstopiti. To je doživel naš prijatelj oni dan, ko se je peljal za tri dinarčke od Zvezde na glavni kolodvor. Ker je bil pri hudem navalu od Evrope naprej edini potnik v prostornem vozu, se mu vozina glede na ponočno življenje, ki se prične v Ljubljani zaradi tramvaja točno ob devetih, še ni zdela previsoka. Zato si je pa prižgal še dobro cigaro, da bi se s tem večjim užitkom peljal.

Pa glej ga šmental Ko je hotel pred kolodvorom izstopiti tam zadaj, kjer je stal, mu je sprevodnik prepovedal, kajti izstopa se v čast in slavo MZD spredaj, kar je tudi v interesu estetike in higijene. Toda naš prijatelj je kadil in zato ni smel prestopiti praga v zaprti del voza, kjer je kajenje prepovedano. Ker komaj načete smotke ni hotel vreči proč, sprevodnika pa tudi ne prositi, da bi mu jo podržal, dokler bi ne izstopil spredaj in se vrnil po njo, je kljub sprevodnikovim grožnjam smuknil zadaj iz voza, kajti dejansko se ga sprevodnik ni lotil. Pred kolodvorom ni bilo nikogar, ki bi vstopil v tramvaj. In prijatelj pravi, da je to šikaniranje.

Mi pa pravimo, da bo treba vprašati v Višnji gori, kakšne predpise in pravilnike imajo glede tramvaja tam, in če imajo tudi tam take, ne smemo godrnjati.

Prostitucija se širi

Vprašanje tajne prostitucije je problem, ki ga naša država, kakor tudi večina drugih še ni mogla rešiti. Javne hiše so bile sicer skoraj v vsej državi odpravljene, toda zaradi tega se prostitucija ni zmanjšala, temveč skoraj povsod se povečala. V Ljubljani stopajo policijske oblasti prostitutkam precej trdo na prste ter skušajo zavezati val prostitucije, toda vse kaže, da policija sama tega ne bo zmogla. Na pomoč bodo morale prisločiti druge oblasti in treba bo nekatere prostitutke, ki se profesionalno pečajo s to obrtjo, izgnati ali pa poslati na prisilno delo.

Včeraj je bilo prvega in menda so Venerne služabnice hotele izkoristiti konjunkturo, saj jih je bilo na vseh koncih in krajih v mestu polno, postavale so pa tudi pred raznimi lokali v mestu samem in nadlegovale goste. Skoraj pred postjo je policija smoti aretirala osome izgubljenki, ki so se jim pridružile pozneje še štiri. Davi so jih zasilili 12.

Skoraj istočasno so pa pripeljali iz Maribora in Celja dve moralni pokvarjenki, Antonijo K. in njeno prijateljico Marijo P., ki sta zapleteni v neko tatinsko afero. Nekako pred 14 dnevi sta pred neko gostilno prežali na pasante in v njune mreže se je ujel neki Ljubljancan, ki je sicer soliden možakar. Mož je bil malce okajan, pa se je dal pregovoriti in sta ga dekleti zvalili s seboj. Kronika je pač diskretna in zato naj ostane prikrito, kako je bilo ponoči. Znano je samo, da se je mož zjutraj zbudil s hudim mačkom, ki mu je sledila še večja moralna poparjenost, kajti opazil je, da je z neznančama izgnila tudi listnica, ki je bilo v njej več jurčkov, pa še nekaj stotakov povrhu.

Potožil je svoje gorje policiji, ki je bila na podlagi opisa prepričana, da sta ga okradli Marija P. in Antonija K. Ker sta pa iz mesta izginili, je policija izdala za njima tirnico in res so te dni eno prijeli v Celju, drugo pa v Mariboru.

Kot rečeno, sta včeraj prispeli v Ljubljano. Obe sta živeli zadnjih 10 dni precej potratno. Kupili sta si lepe pisane jopice, Tončka tudi moderen pomladni kostum, obe nove ročne torbice in vsaka po dva lepa usnjata kovčega. Vse to so jima zaplenili. Na policiji sta sicer priznali, da sta bili skupaj v Ljubljani, toda tatvino hranjenih 1700 Din, ki da jih je zaslužila s tajno prostitucijo. To pa najbrž ne bo res, kajti na policiji imajo že debel svezek spisov njihovih pregreh in zabeležen je tudi, da je bila ena zaradi tajne prostitucije, pa tudi zaradi tatvine že 10krat sodno kaznovana, ne glede na številne policijske kazni. Res čudno je, da tako pokvarjenko, ki ni za nobeno delo ter je vrhu tega še luetična in s tem ogroža zdravje in življenje drugih, ne pošljejo v prisilno delavnico. Treba bo pač bolj ostril ukrepov, da se širjenje prostitucije zaželi.

Iz Ivančne gorice

Proslava 90letnice Jurčičevega rojstva. Poročali smo že, da priredi Sokolsko društvo v Ivančni gorici v nedeljo 4. t. m. proslavo 90letnice Jurčičevega rojstva. Dopoldne bo izlet na Muljav v Jurčičevo rojstno hišo, popoldne ob 14.30 v Sokolski dvorani v Ivančni gorici govor, potem pa vprizoritvijo »Desetega brata« v Delavski dramatizaciji Kot izralci nastopijo Jurčičevi rojaki, ki bodo govorili v domačem narečju. Zunanji gostje imajo na vse strani ugodne zveze po železnici.

DNEVNE VESTI

— Smrt bivšega zagrebeškega župana. Po dolgem in mučnem trpljenju je večeraj jutraj v Zagrebu umrl bivši dolgoletni zagrebeški župan arhitekt Vjekoslav Heinzel v 63. letu starosti. Pokojni si je pridobil mnogo zaslug za Zagreb, ki se je pod njegovim vodstvom krasno razvil, moderniziral in vsestransko izpopolnil. Za časa njegovega županovanja je dobil Zagreb moderne prometne ulice, urejena je bila kanalizacija vsega mesta, zgrajenih mnogo modernih mestnih hiš, urejena je bila krasna tržnica, izpopolnjena mestna elektrarna itd. Pokojni je bil občinski svetnik do leta 1910, za župana je bil pa prvič izvoljen leta 1920 ter v letih 1922 in 1927 še dvakrat. V oktobru 1928 je stopil v pokoj. Heinzel je bil v Zagrebu zelo popularen, značilno za njegov značaj in poštenost pa je, da je umrl bolj reven, kakor taktat, ko je postal prvi župan.

— Zamenjava dinarsko-kronskih bankovcev. Dne 25. maja poteče rok za zamenjavo dinarsko-kronskih bankovcev po Din 1000.— (Kron 4000) in Din 100 (Kron 400), ki se jemljejo iz prometa. Bankovci nosijo podpis: Ministar finansij dr. M. Ninčič, ter so brez datuma izdaja in so izdelani v višjičasto-modri barvi. Točen opis teh bankovcev je objavljen v »Službenih Novinah« št. 121 z dne 25. maja 1929. Bankovce zamenjuje Narodna banka v Beogradu in vse njene podružnice v državi s polno vrednostjo za drugimi bankovci do 25. maja 1934. Po tem dnevu izgube omenjeni bankovci vsako vrednost ter jih Narodna banka, kakor tudi glavna državna blagajna finančnega ministrstva ne bosta več sprejemali.

— Takse za dovoljenje za bančne in menjalne posle. Finančna oblast pobraja od delniških družb in družb z omejeno zavezo takse po točki 8. odstavka 2. T št. 92 takse na tarife za dovoljenje glede bančnih in menjalnih poslov. Ta praksa se giblje med 1000 in 4000 Din ne glede na to, ali je za podjetje po zakonu predpisano pooblastilo ali dovoljenje. Ker je to napatno, je izdal oddelek za davke v finančnem ministertvu naslednje poenotilo: Da se taksa po točki 8. pod 2. T št. 92 takse tarife pobira samo za dovoljenja, ki jih izdaja ban pooblaščen ali pravnim osebam, ki niso delniške družbe ali družbe z omejeno zavezo, pa opravljajo bančne, menjalne in druge posle, ki jih opravljajo delniške družbe ali družbe z omejeno zavezo. Ta dovoljenja, ki jih izdaja trgovinski minister delniškim družbam ali družbam z omejeno zavezo za opravljane omenjenih poslov, se plačuje taksa iz točke 2 odstavka 3. T št. 92 takse tarife (ta taksa znaša 0.10 % glavnice doletne družbe).

— Belinove velikonočne pisane. Pred veliko nočjo prav radi kupujemo naše slovitel belokranjske pisane in risanke, da razveselimo svoje znanke z lepimi prirki. Še raje bi znali sami tako lepo okrasiti prirke. Te dni je bil v Sokoletskem domu v Šiški tečaj, ki se ga je udeležilo 20 Sokolov, da se nauče krasiti prirke. Tečaj je trajal le 5 do 6 ur, vendar pa danes šišenske Sokolice znajo tako lepo krasiti prirke, da lepših še nismo videli. Umetnosti jih je učil znani strokovnjak učitelj Belin iz Morav, ki je bil za svojo zbirko pisank odlikovan celo na mednarodni razstavi v Parizu. Njegovi prirki so v resnici male umetnine, ki jih bo vsakdo vsakod, kdorkoli jih dobi v roke. Umetnik dela s posebno tehniko slikanja ornamentov in sicer s pisalom lastne iznajdbe, ki stane le Din 2.50 in je tudi edini izdelek za udeležence tečaja. Za narodno umetnost navdušeni mož namreč poučuje svojo umetnost brezplačno in mu povrne samo izdatke za vožnjo iz Morav in nazaj ter nekaj malce za prehrano. Idealistu je pač samo za to, da spet oživimo to narodno umetnost, ki vsako leto boli izginja, na njeno mesto pa stopa ljudski kič. Tehnike se lahko nauči že šolska mladina od 12 let dalje, zato pa priporočamo, da bi tudi druga društva pripravila enake tečaje, saj smo tik pred veliko nočjo.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zapored jutraj čašo naravne »Franz Josefov« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefov« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Prepovedana knjiga in kolektor. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi knjigo »Natives return« (Povratek domačinov), ki jo je izdal Louis Adamci v Ameriki, in pa na Dunaju izdani kolektor »Heiden Gedächtnis Kalender 1934«.

— Naša pota. Se imenuje nenavadno bogato ilustriran mesečnik, ki sta ga v najlepši opravi prišla izdati ljubljanska in mariborska Zveza za turistični promet, in sicer, kakor pravita v naslovu, za propagando turizma, za družbo, sport in kino. Glavni urednik nove revije je že znani propagator turizma Vladimir Rezally, ki je tudi sedanjio svojo nalogo prav dobro in zanimivo rešil. Brez olepšavanja je že v prvi številki povedal prav mnogo potrebnega in našel mnogo grehov pri poosepevanju našega tujeskega prometa, zlasti pa jemlje v roke našo tako imenovano družbo. O ljubljanskem malomeščanskem dolgušnem piše Spector »Ljubljansko reportažo«, kjer ugotavlja, da Ljubljana nima atrakcij, in pravi, da so to morda edino hrenovke in nebotičnik. Kritizira mrtvilo v naših tujesku prometu in razvedrilu namanijenih lokalit ter ugotavlja, da je najtežja rak-rana čudovita neolikanost naše mladine. Dokler bodo ljubljanski lokalit v tem pomanjkljivi, dotlej ne bomo pri tujih mogli ustvariti dobre mnenja o nas. Informativni je člančič o »Japončih in njihovem dumpingu«, prav lep pa je uredniški opis »Boena umira«, »Žena, ki si jih želim«, »Kakšno moč si želim«, »Ki so vzroki, da naš film ne more napredovati«. Prvi ruski film v Ljubljani, »Morje vas vabi«, naše knjige in revije, »Turistični kolektor«, »Meh za smehe« so naslovi ostalih člankov in rubrik, vendar imamo pa v reviji tudi nekaj zabavnih belstrij, nadalje vse podatke za popotovanja in o raznih prireditvah po svetu, a K. Valašek opozarja na važno vlogo potovalnih pisarn, ki se jih še ne znamo posluževati. Po vsebini je torej revija res prav mnogostanska.

obenem je pa tudi živahno pisana, da se bo gotovo naglo razširila.

— Prodaja škartnih spremnic. Dravska direkcija pošte razpisuje licitacijo za prodajo škartnih poštinih spremnic z znamkami iz l. 1929. Licitacija bo 5. marca ob 11. v pisarni ekonomskega oddelka pošte direkcije v Ljubljani. Interesenti filatelisti se opozarjajo, da naj se pravočasno zglasijo.

— Prvi letoviščarji v Hrvatskem Primorju. Zadnje dni so začeli prihajati prvi letoviščarji v Hrvatsko Primorje. Največ je med njimi Nemcev, pa tudi Angležev. Za velikončne praznike je napovedanih več skupin inozemskih izletnikov. 26. t. m. prispe v Hrvatsko Primorje 200 nemških letoviščarjev. Ta izlet organizira berlinski »Putnik«.

— Ciril Metodova družba je prejela meseca februarja 1934. l. I. Podružnice: Novo mesto 2. 425.25 Din; Tržič 560.50; Pragersko 184; Celje m. 80; Rog. Slatina 181; Ormož 2. 282.75; Domžal: 513; Ruše 472.75; Tolstivrh 300; Sv. Duh 68; Krško m. 300; Petrovci 196; Sodražica 365; Bizeljsko 415; Mokronog 174; Split 200; Šiška m. 250; Ljubljana, Šentj. trn. m. 2500 Din. — II. Obrambni sklad: podr. Kranj 100 Din; podružnica Šentp. 100 Din. — III. Sklad sept. žrtv: podr. Kamnica 50 Din; podružnica Unse 50 Din. — IV. Razni prispevki: »Jitro 100 Din; I. Klemenec 100 Din; A. Potočnik 400; A. Regi 147; I. Rozman 30; A. Tušak, Sv. Anton, 100 Din; I. Prekoršek, Celje, 184 Din. — Skupaj 8778.25 Din.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo nastalo deloma oblačno. Večraj je deževalo skoraj po vseh krajih naše države. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 19, v Splitu 17, v Sarajevu 16, v Mariboru 12, v Zagrebu 11, v Ljubljani 10.5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756.1, temperatura je znašala 4.8.

— Harakiri. V sredo popoldne si je prezelel treh zvančih pri okroženem sodišču v Bosanski Gradski Mustafa Bilic. Prišel je v pisarno pred drugimi in slugo je poslal iz sobe, da bi ostal sam. Ko se je sluga vrnil, je že našel Bilica na tleh v mlaki krvi. Imel je prezezan treh, iz katerega so mu visela čreva. Predno je prišel zdravnik, je bil Bilic že mrtev. Treh si je razparal v trenutni duševni zmedenosti.

— Zagoneten samomor blagajnika zagrebeškega magistrata. Večraj jutraj okrog 5. je skočil v Zagrebu z okna četrtega nadstropja v Račkova ulici 6 blagajnik zagrebeškega magistrata 34-letni Viktor Marjanec in z razbito glavo mrtev obeljal. Pokojnik je bil vreden in pošten uradnik in nihče ne ve pravega vzroka njegovega zagonetnega samomora. Vse knjige so našli v redu. Tudi žena ne ve, kaj je moža pognalo v smrt.

— Roparski umor pri Zagrebu? Večraj dopoldne je priselja v Zagreb vest, da je bil blizu Topuskega izvršen grozen zločin, katerega žrtev je postal upokojeni sumarski svetnik in član ravateljstva Dia d. d. iz Zagreba, 54-letni Juraj Maraković. Zjutraj se je odpeljal v Topusko, da izplača delavcem okrog 20.000 Din. Ko se je na vozu, ki so na njem sedeli tudi njegov znanec Desnica, kočijaž in še neki kmet, peljal proti gozdu, je nenadoma odjeknilo več strelav. Maraković je bil zadet v srce in se je mrtev zgrudil. Težko ranjen je bil tudi kmet, dočim se kočijaž in Desnica ni nič zgodilo. Napad je bil prijavljen orožnikom, ki so uvedli preiskavo. Vse kaže, da gre za roparski napad. Razbojniki so vedeli, da ima Maraković denar in so ga najbrž hoteli oropati, ko so pa na vozu videli več ljudi, so pobegnili. Seveda tudi ni izključeno, da je postal Maraković žrtev osvete.

Iz Ljubljane

— Na ribjem trgu je zdaj sezona za žabe. Danes je bil založen z njimi tako dobro, kot že od lanske spomladi ne. Vendar se gospodinjje niso zanimale za nje posebno. Šeprav je bilo malo rib. Zlasti je bilo malo morskih rib, ker je na morju zopet vetrovno ter neugodno vreme za ribolov. Malih morskih rib sploh ni bilo, razen nekaj kilogramov gile, ki so bile kmalu prodane po 20 Din kg. Niti gostilničarji se niso mogli danes dobro založiti z ribami. Odkar imamo v Ljubljani toliko dalmatinskih gostin, se konzumira največ morskih rib v njih. Izmed morskih rib je bilo še največ orad in ribonov, a same večje ribe. Prve so prodajali po 40 Din, druge po 36. Lubenj so kmalu razprodali tudi po 40 Din. Nekaj kilogramov je bilo tudi zobata, ki ga ni bilo že delj časa na trgu in ki so ga prodajali tudi po 40 Din. Po 32 Din so bile lizne in bujke, drugih vrst morskih rib je bilo tako malo, da ni vržno omenjati. Pracei je pa bilo rečnih rib, največ karpov, ki so po 20 Din, in ščuk, ki jih tudi prodajo vedno po stalnih cenah. Zabe so se pocenile, ker je bilo pač toliko žabjih krakov na trgu vabljivo razstavljenih. Prodajali so jih po 50 par komad. Prodajali rib trde, da so žabji kraki dražji od rib, o čemer se lahko prepričate, če jih stehate. Kg žabjih krakov namreč stane okrog 26 Din.

— Meštani so lovili večeraj popoldne raco, ki je priplavala v mesto po Ljubljani. Človek bi mislil, da plava najmanj tucat utoplencev, toliko ljudi se je zbralo na obeh bregovih ob strugi. Raca seveda ni mogla na breg, lastniku a Prul se je pa vseeno zdelo škoda, zato je ji podil delavce naprej po vodi do okurnarje, kjer ni več strmih obrežnih zidov. Meštani so se zelo zabavali z lovom ter so sledili raci skozi vse mesto, kar dokazuje, da se navadno doloceno ter komaj čakajo na vsako ssenzaccio.

— Kino. V filmu »Ne poznam« a ljubim te sta Magda Schneider in Willy Forst pokazala kaj znata. Občinstvo je navdušeno za to veselo filmsko opereto. V kratkem bomo videli v Ljubljani znamenito filmsko delo »SOS« — ledena gor, ki v njem sodeluje tudi znani nemški letalec Udet. ZKD ima od danes na sporedu film »Champe«, ki je dosegel po vsem svetu velik uspeh, saj igra v njem glavno vlogo 7letni deček Jackie Cooker. Predstave bodo vsak dan ob 14.15.

— Rentniški zavezane osebe opozarja mestno načelstvo v Ljubljani na razglašene davčne uprave za mesto, da vložijo prijave najkasneje do 31. marca 1934. pri davčni upravi za mesto. Vožnikov trg 5. Tiskovine se dobijo v Jugoslovanski knjigarni. Več je razvidno iz razglaš, ki je nabit na mestni deski.

ZVOČNI KINO »SOKOLSKI DOM«

V petek, in soboto ob 4. uri popoldne, v nedeljo ob 11. uri dopoldne priredi pomladek Rdečega križa v Spodnji šiški proti vstopnini za mladino Din 2.—, odrasli Din 5.— pravljico

JANKO IN METKA

v češkem jeziku
V petek ob 1/2 7. in 1/2 9. uri samo za odrasle. — Cene običajne.

— Najslabše sidovje pri šancah se je porušilo, nekaj se ga je porušilo še tudi v noči od srede na četrtek. Vendar je težko reči, da se zdaj ne bo več podiralo. Na terasi, šancah so zavarovana vsa ogrožena mesta z visokim plotom, tudi vzhodna stran, ki je največ najbolj trdna, ki se bo pa tudi najbrž kmalu rušila, saj je v erodini že precej napeta. Največ je odvisno od vremena, kako dolgo bodo še stale šance, ker voda razgrajna zid.

— Redni občni zbor krajevne organizacije JNS za kolziški okraj v Ljubljani se bo vršil v nedeljo 4. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v vrtnem salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti 16. O političnem položaju v državi poroča minister g. dr. Kramar. Vabljeni vsi člani in somišljeniki. — Odbor.

— Današnji koncert Glasbene Matice ljubljanske je preložen za par dni ved ob oboletju solista g. Roberta Primožiča. — Vstopnice ostanje v veljavi. Koncert bo v ponedeljek dne 5. t. m. ob 20. uri.

— Na 6. zabavnem večeru Zdravstva ljubljans. konservatoristov, ki bo jutri zvečer v kazinski dvorani, se bo izvajal naslednji program: 1. W. A. Mozart: Soklet vskih muzikantov. 2. P. Cornelius: Smrt izdajalca (Tragični tarel). 3. E. Granados: Španski ples. 4. D. Zebre: Timpanofonija. 5. Eliseo Grenet-Adamci: Rumba. 3. in 5. točko bo izvajala gđ. L. Wiesnikova, ostale pa goščenice konservatorija. — Program je zelo dobro naštet in bo poslušalce izvrstno zabaval. Vstop proti vabilu, ki se dobi v drž. konservatoriju v Vevzi ulici, soba št. 1.

— Državni konservatorij v Ljubljani, oddelek za komorno muziko, bi nujno potreboval violo d'amour in pa cembalo. Ravateljstvo prosi, če kdo poseduje enega izmed teh dveh instrumentov, da javi to ravateljstvu in pozove, pod katerimi bi instrument posodil za nekaj mesecev.

— New York in njegove znamenitosti bo naslov predavanja, ki ga bo imel jutri ob 20. zvečer v Sokolskem domu na Viti prof. dr. Breznik. To nad vse zanimivo predavanje bodo poslušalecne krasne skiptične slike, pa tudi predavanje bo vzbudilo pri vseh poslušalcih splošno zanimanje, saj je g. predavatelj precej časa živel v Ameriki ter nas bo seznanil z vsemi njenimi zanimivostmi. Po predavanju bo prijateljski sestanek. Bratsko in vrludno vabljeno!

DANES VELEOPERETA

MAGDA SCHNEIDER
WILLY FORST
NE POZNAM —
A LJUBIM TE

Režija: Geza Bolvary.
Glasba: Franz Grotha

Predstave vstopne od 11. do 1/2 18.
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer
NOV ZVOČNI ŽURNAL

ELITNI KINO MATICA
Telefon 21-24

— Okrajna organizacija JNS za dvorški okraj (IX. in X. volišče) v Ljubljani vabi svoje članstvo na svojo redno letno skupščino, ki jo ima jutri v soboto dne 3. marca t. l. ob pol 8. uri zvečer v gostilni pri »Birku« (prej Usenik). Borštnikov trg 2. Članstvo se vabi, da se skupščine zanesljivo udeleži.

— Ljubljanski Sokole opozarja na svoj tradicionalni družabni večer, ki bo jutri v soboto 3. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezda«. Na ta večer vabi poleg svojega članstva tudi članstvo bralških ljubljanskih in okoliških sokolskih društev. Iskreno dobrodošli vsi!

— Šetjasko pevsko društvo priredi v soboto 3. t. m. ob 20. uri v restavraciji Kavčič na Prulah svoj 3. družabni večer, na katerega vabi ustanovnike, podporne člane ter vse druge prijatelje društva in lepe pesni. Vstop prost.

— Slovensko filatelistično društvo ima jutri zvečer v dvorani hotela Strukeli svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Člani naj se ga polnoštevilno udeležijo, dobrodošli so pa tudi prijatelji zbiranja znamk, ki bi se radi vpisali v to našo največjo filatelistično organizacijo.

— Predavanje SPD. Drevi ob 20. uri priredi SPD v dvorani Delavske zbornice predavanje g. Kapusa Vladimira o gorski fauni in življenju v planinah. Zelo zanimivo predavanje bo spremljalo več skiptičnih slik. Vstopnice: sedeži po Din 6, stoliščja po Din 3 s dobe v predprodaji v pisarni SPD. Masarykova c. 2, palača Grafike, ter zvečer ob pol 20. ure dalje v Delavski zbornici.

— SPD »mučarski tečaj na Kravenu« ob 4. do 11. marca. Odhod udeležencev je v soboto 3. t. m. z glavnega kolodvorca s kamniškim vlakom ob 13.42 in na ob 15.44 proti Kranju, kakor je bilo pomotoma objavljeno. Nosači so na razpolago na postaji Kamnik. Udeleženci naj prinese s seboj snežna očala.

— V društvu »Sofac matica Ljubljana« predava v soboto dne 3. t. m. 1934 v salonu »Pri Levu« ob pol 21. uri, ga Sidonia Jernaguiot o »francoskem kmetu«. Ga, predavateljica je francoskega rodu ter bo kot Francozinja predavala v slovenskem jeziku. Popisala bo vse sege, navade, običaje in življenje francoskega kmeta. Prav je, da se seznanimo tudi mi z življenjem kmeta, tega najštevnejšega predstavitelja zavezništva francoskega naroda. »Sofac« in prijatelji, posetite polnoštevilno to zanimivo predavanje. Vstop vsem prost.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 4. redni občni zbor v nedeljo 4. t. m. ob 9. uri jutraj v beli dvorani hotela Uniona v Ljubljani.

— JASO priredi tridnevno ekskurzijo na Vogel. Odhod iz Ljubljane v nedeljo dne 4. t. m. ob 7.20. povratek v tork zvečer Zbirališče ob 7. na glavnem kolodvoru. Tovariši akademiki, ki se mislije udeležiti ekskurzije, podpišite se na društveni deski v auli univerze. Vožnja je četrtina. — Smuk!

Rodbinska tragedija

Trboveljski vojni invalid Ferdo Pavelšek prerezal ženi in sebi vrat — Žena je takoj izkrvavela

Trbovlje, 1. marca.

V rudniški naselbini na Tereziji v hiši Loke št. 410 je dolgo let živel v najlepši zakonski harmoniji 42 letni rudar in vojni invalid Pavelšek Ferdo s svojo 6 let mlajšo ženo Jožeko, ki mu je v zakonu rodila 4 otroke in sicer 2 fanta ter 2 deklici. Starejša hčerka je sedaj stara 18 let, mlajša pa 5.

To mirno družinsko srečo in sožitje je pa je pričel nekako pred poldrugim letom kaliti mlad nepridiprav, ki je zapletel dotlej zvesto zakonsko ženo Pavelškovo

v svoje ljubavne mreže,

kar pa je prišlo Pavelšku na uho šele pred dobrim pol letom, ko je skrunilec njegove zakonske sreče že odšel k vojakom. Od tedaj so bili prepripi med Pavelškom in njegovo ženo na dnevnem redu. Zakonska harmonija se je med njima vedno bolj rušila, ker je Pavelška grizla ljubosumnost, zlasti ker mu je žena pogosto zabrusila v obraz, da razmerja s svojim zapeljivcem nikdar ne bo prekinila, razen tega pa je Pavelšek slutil, da

žena svojo ljubka tudi gmotno podpira.

Pavelšek je končno uvidel, da mu je v takih razmerah skupno življenje z nezvesto ženo nemogoče, zato je sklenil prositi sodišče za ločitev zakona.

V soboto se je vršila pred sreskim sodiščem v Laškem tozadevna razprava, pri kateri pa še ni prišlo do končne veljavne odločitve, sporazumela sta se le v toliko, da prepusti Pavelšek svojo trafiko, ki jo je imel blizu trga v Trbovljah, ženi, ki bi imela pri sebi dva otroka, dva bi pa pridržal Pavelšek. Glede razdelitve imetja pa bi se smela v kratkem vršiti ponovna razprava, pri kateri naj bi se dosegel popoln sporazum tudi še glede ostalih spornih vprašanj, tako da bi bila končno ločena od mize in postelje. — Toda usoda je hotela drugačno ločitev...

Ko je snoči okrog 9. ure prišel Pavelšek s svojo starejšo hčerko iz trafike domov, je bila njegova žena že v postelji. Sedel je k mizi ter sestavljal,

kakor druge večere, obračun dnevnega prometa v trafiki. Radovedna, koliko je znašal večeraj denarni promet, je žena vstala ter pogledala na listek, na katerem je mož sestavljal obračun. Pri tem je prišlo do manjšega prepira med Pavelškom in ženo, nakar je žena zopet legla v posteljo. Nenadoma pa je Pavelšek vstal ter odšel v kuhinjo, kjer je vzel tam shranjeno britev, skočil nazaj v sobo k postelji žene

ter ji prerezal vrat, nato pa še sebi. Žena se je pri tem očitno branila z rokami, ker ima tudi dlan ene roke hudo razrezano. Po tem strašnem dejanju je Pavelšek odprl okno sobe ter skočil iz II. nadstropja na cesto, kjer se je prerezanim vratom in v kolenih zlomljenimi nogami nezavesten obeljal.

Takoj, ko se je nesrečni oče pognal skozi okno, je pograbila starejša hčerka smrtno ranjeno mater ter jo hotela odnesti k sosedom, da bi ji pomagali, toda že na pragu kuhinje je z grozo opazila, da je mati mrtva. Prerezana ji je bila žila odvodnica in je zaradi izkrvavitve nastopila takojšnja smrt.

Čezorišče strašne družinske tragedije je nudilo grozotno sliko. Vsa tla, postelje in pohištvo, pa celo stene in okno stanovanja so bila obrizgana s krvjo. Pretresljive so tožbe nesrečnih nedolžnih otrok, ki so bili priča krvavega obračuna med nesrečnimi starši, katerega posledice bodo baš najtežje čutili nedolžni otroci.

Nesrečni Pavelšek, ki je bil prepehjan v tukajšnji bolnici, je storil to strašno dejanje očitno premišljeno pod poraznim vtisom dogodkov, ki so se odigrali v zadnjih mesecih v njegovi družini. Ker je videl uničeno družinsko srečo, je hotel na tako strašen način končati življenje ženi in sebi.

Pavelškove poškodbe so sicer smrtno nevarne, vendar upajo zdravniki, da ga bodo ohranili pri življenju.

Ta krvava družinska žaloigra se danes v naši dolini vsestransko in na vse načine komentira. Splošno sočutje pa vlada med prebivalstvom z nedolžnimi otroki, ki so na tako tragičen način mnogo prezgodaj izgubili starše.

sanacijo našega Sokolskega doma, ki je v zelo kritičnem položaju. Ta lepi čin revnih pevčkov naj bi si vzela za zgled druga država, ki marsikdaj zahtevalo, da jim uprava Sokolskega doma odstopi dvorano napol zastoj kljub temu, da je vsem znano, e kakšnimi ogromnimi žrtvami in dolgom je bil naš Sokolski dom zgrajen in s kakšnimi težavami se bori še danes, ko ni sredstev od nikoder in se laseni deli doma zaradi »lage že kvarijo, ker dom pač ni dograjen, nego je še vedno le v surovem stanju.

— Lutke pridejo k našim malim. O veliki noči bodo naši mali Belokranjci in tudi njihovi starši dolgo veseli, ker jih bo obiskalo lutkovno gledališče iz Ljubljane. V belokranjskih krajih bo to prvi nastop litkovnega gledališča in bo za predstave vladalo gotovo izredno veliko zanimanje. Tudi ta predstava, kakor vse druge, nam bo ponovno dokazala, kako prepotreben je našemu mestu Sokolski dom s svojo prostorno dvorano, brez katere bi vsako družabno in gledališko ali kino življenje bilo sploh nemogoče. Naj bi naši ljudje čim izdatnejše podpirali naš Sokolski dom, da ga rešimo dolga in končno dograđimo popolnoma, ker bo potem najlepši okras in ponos sicer legea in privlačnega Črnomlja.

Danes SZÖKE SZAKALL v vselem filmu

Žene brez imena

ZVOČNI KINO IDEAL
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Cene 4.—, 6.— in 8.— Din

Radio koteček

Ljubljana, 2. marca.

G. Ivan Kreft priredi v ljubljanskem radiu ciklus predavanj o sodobni Nemčiji. Predaval bo vsak ponedeljek ob 18.30. Nastopno predavanje ima 5. t. m. in zaključno 16. aprila. Zanimivo je, da je imel g. Kreft, ki je bil več mesecev v koncentracijskem taborišču, prav posebne težave zaradi nekega svojega članka, ki ga je pridobil v »Slovenskem Narodu«. V zadevi tega članka je g. Kreft dal našemu uredniku naslednje informacije:

»Dne 12. junija 1932. leta sem na pobudo nekaterih nemških »prijateljev« našega naroda, za katerimi so se skrivali moji lastni denuncijanti pod psevdonimom pridobil v »Slovenskem Narodu« članek »Hitlerjevci proti našim akademikom«. Ta članek je izbil sodu dno. Vedno so me že postrani gledali, toda po objavljenju tega članka so začeli proti meni sistematično organizirano gonjo. Visoke šole so bile namreč že takrat popolnoma fašizirane. Izdelovati so pustili samo dijake iz boljših in nacionalnih krogov, tuje in levo orientirane so pa brez izjeme metali. Demokratski režim kot pobornik ideje o akademski svobodi je mirno trpel vse provokacije. To se je hitro stopnjevalo do izgrediv in pretepotov židovskih kolegov, do maltretiranja in preganjanja nefasistov ter do njih izključitve iz zavoda. Da bi se rešil maščevanja, sem po izidu članka odpotoval iz Dresdena najprej v Saarbrücken, v glavno mesto od Francozov zase denega nemškega ozemlja, od tam pa v Pariz... Toda več o tem v ponedeljek zvečer v radiu.

Tesni čevli.

— Recite kar hočete proti tesnim čevljem, eno prednost pa le imajo. Človek v njih pozabi na vse druge križe in težave tega sveta.

Ponson du Terrail

Zdravnikova tajna

Roman

Na pragu starinskega salona, kjer so bile stene pokrite s slikami članov rodu Fresnaie, je Berta z enim pogledom spoznala, da je imela doživljati prav. Grof de la Fresnaie in lord Helmuth sta sedela skupaj v intimnem pogovoru ljudi, ki se pomenijo o nečem in se v vsem strinjajo.

Toda Berta je bila po naravi hladnokrvna.

Stopila je naprej, kakor da ničesar ne slutiti, in lorda Helmutha je pozdravila celo vladneje kakor navadno.

Sedli so za mizo.

Grof in izgovorili niti besedice, ki bi bila Berta iz nje lahko sklepala, da je njena močitev že sklenjena.

Lord Helmuth se je vedel zelo korektno. Opolnoči je odšel. Grof mu je segel za slovo v roko, rekoč: Na svidenje! — Kar je pričalo, da se bo lord kmalu zgoril zgasil.

Kakor običajno je lord Helmuth gosposodični de la Fresnaie spoštljivo poljubil roko. Berta je hotela po odhodu mladega Angleža oditi, toda grof jo je zadržal, rekoč:

— Ostani, drago dete, govoriti moram s teboj.

Berta se ni začudila. Obstala je pred očetom in čakala.

— Sedaj, drago dete, — je nadaljeval grof, — najin pogovor utegne biti dolg.

Berta je molče sedela v naslanjač, ki je v njem malo prej sedela.

— Berta, — je grof znova povzel besedo, — stara si dva in dvajset let.

— Da, oče.

— Si že kdaj razmišljala o tem, da so moji lasje že sivi in da se bliža čas, ko te bom moral zapustiti samo na svetu?

— Oče, — je odgovorila Berta, — saj niste stari še šestdeset let, a moške našega rodu dočakajo visoko starost, če ne padejo na polju slave in časti.

— Recimo, da je to res tudi v mojem primeru, — je odgovoril grof, — toda moja dolžnost je poskrbeti za tvojo bodočnost s tem, da ti zapustim zaščitnika.

Potem je pa za hip obmolknil in priponil:

— Želim, da se omožiš.

Berta de la Fresnaie je ostala mirna.

Grof si je razlagal njen molk kot soglasje in nadaljeval je:

— Že več let se zanimam za vse mlade, bogate mladeniče visokega rodu tu v okolici. Nobenega pa nisem našel med njimi, ki bi bil vreden, da bi ti ponudil njegovo ime. Danes je pa stopil predme mož, ki se mi zdi, da združuje v sebi vse, kar zahtevam od svojega bodočega zeta.

— Hm, — je zamrmrala Berta mirno.

— To je lord Helmuth, — je nadaljeval grof.

— Hm, — je ponovila Berta in čakala.

— Lord Helmuth je bogat, njegova rodbina je normandskega izvora, pripada visokemu angleškemu plemstvu. Poznaš ga: je mlad, lep mož odličnega vedenja. Sklenil sem torej, drago dete, omožiti te z lordom Helmuthom, ki mi je baš danes izkazal čast s tem, da te je zasnubil.

Zdaj je pa čakal grof, kaj bo hči odgovorila.

— Oče, — je dejala Berta, — dolžnost hčerke je ubogati. Vendar vas pa prosim, da mi dovolite štiri in dvajset ur za razmišljanje. Na ponudbo lorda Helmutha sem bila tako malo pripravljena, da moram zbrati svoje misli in si resno zastaviti eno vprašanje:

— Kakšno?

— Vprašanje svoje sreče, — je odgovorila Berta skoraj svečano.

Potem je pa voščila grofu lahko noč in odšla iz salona.

Stara doživlja jo je čakala v sobi.

— No? — je vprašala vsa v skrbeh.

— Prav si imela, — je odgovorila Berta. — Zato sem storila prav, da sem pisala lordu Helmuthu. Ste mu mogli izročiti moje pismo?

— Da.

— Kdaj?

— Pravkar na dvorišču, baš ko je zajahal konja. Ali pa misliš, drago dete, — je dejala doživlja, ki je Berto včasih

8

tikal, — da pride na sestanek, ki si mu ga obljubil?

— O tem sem prepričana.

— In da bo ustregel tvoji želji?

— Verujem v njegovo iskrenost. — je odgovorila Berta z glasom globokega prepričanja.

X.

Lord Helmuth je bil res dobil Bertino pismo. Bilo je kratko, glasilo se je takole:

»Gospod, plemič ne more odreči razgovora dekletu, po rodu enakemu sebi. Prosim Vas torej, da me počakate po svojem odhodu iz gradu drevi pri vratih grajskega parka na severni strani. Najdete me tam.

Berta de la Fresnaie.

Na obrazu lorda Helmutha se ni zganila nobena mišica.

Ker je imel za seboj že dobre četrti milje poti, je poslal svoje spremstvo naprej, obrnil konja in odgalopiral nazaj k vratom, kjer naj bi se sestal z Berto.

To so bila ista vrata, kjer je pustil sluga pred dvema letoma doktorja Rousseauja in Kjer je le-ta govoril s Hektorjem de Mausejournom.

Takoj za lordom je prišla tudi Berta v jahalni obleki, v kratkem krilu in škornjih, s puško čez ramo.

Lord Helmuth se je priklonil.

Berta je odzdravila, rekoč:

— Oprostite, prosim, mylord, da sem vas tako nadlegoval; toda ni mi bilo mogoče sestati se z vami drugje.

Lord Helmuth se je priklonil in čakal.

— Vi ste pisali mojemu očetu? — ga je vprašala Berta nenadoma.

— Da, — je priklimal lord.

— Zasnubil ste me?

— Da, gospodična.

— Ne da bi prej vprašali mene?

To vprašanje ga je spravilo prvi hip v zadrego.

— Mislim sem, — je odgovoril, — da se moram obrniti najprej na gospoda grofa de Fresnaie.

— Gospod, dobro me pogledite, — je nadaljevala Berta. — Nisem dekle, ki lahko o njem sanja gotovi moški. Ljubim gozdove, lov, samoto; družba mi je zoperna. Moj sem, moja največja sreča, moja radost je ta nevaležna zemlja, po kateri hodiva. Težko bi se privadila življenju v velikem mestu. Ste premislili vse to?

Po tem vprašanju je Berta v strahu čakala.

— Seveda, — je odgovoril lord Helmuth.

— In vaš sklep?

— Moj sklep, — je odgovoril mladi Anglež, — je vzeti vas za ženo, če bo vaš oče s tem zadovoljen, ker vas ljubim.

— Toda jaz vas ne ljubim, — je dejala Berta s prosečim glasom... ne morem vas ljubiti.

— Potrudi se bom pridobiti si vašo ljubezen.

Njegov glas je bil rezek in izdajal je trdno voljo doseči zaželjeni cilj.

Berta je stopila korak nazaj. Potem je pa dejala svečano:

— Mylord, oprostite, zmotila sem se. Zmotila sem se, kajti mislila sem, da bom dosegla pri vas zaželeni uspeh. Mislila sem, da mi bo mož, ki sem mu pravkar rekel: »Bodite plemeniti gospod, odpoveste se tisti, ki vas ne more ljubiti, in ne more biti vaš«, da mi bo ta mož odgovoril kratko: Odhajam!

Lord Helmuth je molčal.

— Zmotila sem se, — je ponovila Berta, — in zdaj vam povem jaz svoj sklep: Nikoli ne bom vaša žena!

Po tem odgovoru se je priklonila Angležu in odšla.

Ni se pa vrnila, kakor bi bilo pričakovati k vratom parka, temveč je zavila v smrekov gozd in kmalu je izginila lordu Helmuthu izpred oči.

XI.

Berta de Fresnaie je bila že daleč, a lord Helmuth je še vedno stal na istem kraju in bil hud notranji boj.

Zakaj ga odklanja?

Lord Helmuth je bil mlad, zelo dostopen in ugleden mož, a njegovo premoženje, v Angliji morda srednje, je bilo za francoske razmere zelo veliko.

Kar mu je šinila v glavo nova misel.

— Tekmeča imam! — je zamrmral sam pri sebi.

Mrzel pot mu je obli čelo.

— Toda če imam tekmeča, ga ubijem! — je pripomnil.

Berta je pa ta čas prodirala vedno globlje v gozd.

Burno življenje Aleksandra Staviskega

Kako mu je nasledila orleanska zastavljalnica — Slepar se v zadnjem hipu izmuzne

Draguljarsko zgodbo Sergeja Aleksandra ali njegove Etablissements Alexsme zapustili v času, ko je ležal ta trgovina v težkoče in ko je stari Sam Cohen svetoval Staviskemu, naj si pomaga v zastavljalnicah. Staviskemu je seveda zadostovala taka ideja, da je iz nje skoval takoj celo lopovščino. V prvi vrsti mu je prišlo takoj na misel, da bi bilo dobro imeti stike z zastavljalnicami, ker bi lahko dobival za zastavljene predmete nad polovico cenilne vrednosti, kakor se navadno dovoljuje. Če bi pa imel posebno dobre stike, bi lahko dobil ugodna posojila tudi proti manj vrednim predmetom. A če bi imel sijajne stike, bi lahko počel s tako zastavljalnico še vse kaj drugega.

Šlo mu je torej za to, da naide primeren zavod. Vemo že, da je preživljal Stavisky polovico svojega hazarderskega življenja na jugu Francije, med Cannes in Biarritzem, deloma, da je tam vodil svoje draguljarske kupčije, v prvi vrsti pa, da je neprestano strastno igral v letoviških kazinskih baharat. Iskal je torej kraj med Parizom in jugom in odločil se je za Orleans.

Zastavljalnice v Franciji so večinoma mestne ustanove. Tudi Orleans je imel svojo zastavljalnico in Staviskemu je šlo zdaj za to, da bi našel v njenem upravnem svetu prijatelje in zaveznike. Nekaj posvetov mesta s kratkim bivanjem in nedolžnim iskanjem znanecv mu je vrlo prve sadove. Seznanil se je zlasti z zastavljalniškim uradnikom, ki ga je pri svojem družabnem talentu povsem očaral. Ta mož, ki je moral živeti v službi svojega mesta zelo solidno in skromno.

Ile bil hitro v rokah Staviskega

in sicer za kaj čudno ceno: za kašarico ostrig in za gozdni rog, ki ga je Alexander kupil in podaril temu ljubitelju godbe na pihalu. S pomočjo tega uradnika je Stavisky dosegel, da se je sprijateljil z ravnateljem zastavljalnice Fernandom Desbrossom, ki je kmalu začel zelo prijazno presojati načrte glede velikih kupčij, ki jih je Stavisky razvijal pred njim.

Da bi se pa vse to posrečilo, je bilo treba pridobiti še mestnega župana. Evgene Turbat, orleanski župan, je vrtnar, ljubitelj rož. Staviskemu ni bilo težko priti z njim v stik. Šel je k njemu naročit rože za svojo vilo, prijazno se je z njim pomenil o njegovih vrtovih, navdušen je bil za njegovo krasno cvetje in tako sta se dobro razumela, da je Stavisky povabil župana na obed.

Doma mu je pa govoril o tem in onem, govorila sta tudi o občinskih finančah in Stavisky, mogočni pariški finančnik, je bil poln zanimivih nasvetov, kako pomagati mestu do denarja in končno je prišel na dan s predlogom, da bi spoznavno potegnili iz mestne zastavljalnice večjo vsoto denarja. Do tu je bil župan zelo navdušen, tega se je pa ustrašil, kajti špekulacije z zastavljalniškim predmeti se niso skladale z njegovo poštenostjo. O tem sploh ni hotel govoriti, čeprav mu je Sergej Alexander na vse načine prigovarjal, da so njegovi načrti zakoniti. Župan je izjavil, da bi moral o tem razpravljati ves občinski svet, ki pa ne želi nobenih umetnih transakcij v zastavljalnici.

Stavisky se je moral torej zadovoljiti s tem, da sijajnih stikov z orleansko zastavljalnico ni dosegel in da torej v Orleansu z njegovo veliko zastavljalniško kombinacijo ni bilo nič. Vendar je bil pa dosegel z dobrimi zvezami z ravnateljem in uradnikom tak položaj, da je hotel vsaj to izkoristiti. Gospoda sta se kmalu prepričala, da besede Sergeja Aleksandra niso bile prazne. 27. junija 1929 je pripeljal Alexander v zastavljalnico kovčeg in ko ga je odprl, je kar zažarelo. V njem je bilo več sto krasnih smaragdov. Uradniki so jih ocenili na 20 do 30 milijonov frankov. Odkar je zastavljalnica obstojala, še ni videla kaj takega in tudi uradniki sami takega zaklada še niso videli. To so smaragdi iz kronskega zaklada nekega odstavljene Veličanstva, je pojasnje-

val Alexander in uradniki so razumeli, da se samo tako da spraviti skupaj tako bogastvo. Dovolili so na nje posojilo 10.400.000 frankov. Alexander niti ni hotel gotovine, ki je zastavljalnica v taki višini nikoli ni imela. Zadostovali so mu samo boni in kup potrdil na manjše zneske, ki se je z njimi zastavljalnica obvezala plačati dotične zneske ob predložitvi bonov. Lahko si mislimo, da se je Alexander za naglo izvedbo manipulacije dostojno oddolžil in da je bilo vse osebje od tistega trenutka mogočnemu magnatu popolnoma udano, posebno ko je Alexander pravočasno in v redu izplačal dragulje.

Ko je prišel drugi z enakom robo, je šla kupčija mnogo lažje. Ko je prišel tretji, pa skoraj niso več pogledali kraljevskih smaragdov. Tako mu je orleanska zastavljalnica

izplačala v enem letu 29.604.640 frankov, ki jih je v redu dobila nazaj in kupčije so se vedno z istim kupom smaragdov — lepo nadaljevale. Samo da je gospod Alexander pritiskal na izplačilo vedno večje kvote, dokler končno ni dosegel, da so mu priznali cenilno vrednost v resnici 30.000.000 in izplačali polovico. Samo eden med njimi je vedel, da to v tistem času že davno niso oni smaragdi, ki so jih v preteklem letu tako skrbno pregledovali. Zlasti je bilo naknadno ugotovljeno, da je tehtala vsa zadnja razstava 728 karatov, da je bil torej ta zeleni zaklad visoko precenjen. Toda komisar Pachot je bil pri dodatnem pregledu prepričan, da to sploh niso bili več smaragdi, temveč imitacija, ter da je bil prvotne dragulje Stavisky spravil drugam.

Ta čas je pa vzbudil ogromni porast obrata v orleanski zastavljalnici nekoliko suma. Stavisky se je v začetku zadovoljeval z boni, ko je pa imel upravo zastavljalnice že v rokah, je zahteval gotovino. Ravnatelj se je torej obrnil na občinski svet, naj mu glede na sijajne dobičke

dovoli proračun do 23.000.000.

Častitljivi mestni očetje so se pa ustrašili te številke in so dovolili samo 12 milijonov. Toda ravnatelj Desbrosses je na pritisk Staviskega to vsoto prekoračil. Afera bi se bila razvijala v polom orleanske občine še naprej, da niso vzbudil ogromni obrati, ki jih je nenkrat izkazovala zastavljalnica, alarma v Združenju samoupravnih zastavljalnic. Pri bayonneski zastavljalnici bomo povedali, kako neznatni so posli teh zavodov v francoskih podeželskih mestih in kako so torej morale postati Desbrossove manipulacije nenkrat sumljive. Združenje zastavljalnic, ki skrbi za njihov dober glas, je na svojem občnem zboru tudi predlagalo, naj se orleanska zastavljalnica iz njihove organizacije izključi.

To je bil alarm in signal. Mesto je zaprosilo finančno ministrstvo za revizijo, obenem je pa prepovedalo nadaljnje kupčije s Staviskim. Minister Flan-drin je poslal revizorja, ki so se mu zdeli posli zastavljalnice tako sumljivi, da je predlagal ministrstvu sodno preiskavo. Dogodki so se kupili naglo, da so bili informirani ljudje v Orleansu prepričani, da bo Sergej Alexander kot slepar kmalu aretiran.

Tedaj se je pa v kritičnem trenutku, dva dni pred prihodom preiskovalnega sodnika, pojavil vražji Alexander v Orleansu, kakor da se ni nič zgodilo, izplačal je strmečemu uradništvu 15 milijonov frankov,

ki jih je imel tu izposojene, dvignil je svoje dragulje in po prijateljskem kramljanju odšel. Tako rekoč za nekaj ur je prehitel pravico, ki bi ga bila tu zadržala in mu preprečila vse druge ogromne kombinacije. A teh pravih 15.000.000 frankov, to je bil tisti denar, ki smo v prejšnjem poglavju o njem povedali, da ga je bil Stavisky izluščil iz milijonov, ki jih je bil spravil iz žepov francoskih varčevalcev v Compagnie Fonciere. Začenja se veliko izbijanje klina s klinom.

Čudakova oporoka

Večkrat čitamo o čudnih oporokah, ko ljudje zapuste vse premoženje živalim, da se sorodniki po pravici jeze. Vse take čudake je pa prekosil v Alfedu premožen kmet z obširno, temeljito in kaj originalno oporoko. Ker je zelo rad čital knjige, je v oporoki določil, naj peljejo njegovo knjižnico za njim do groba. Voz s knjigami naj vleče šest belih volov, njegovih najljubših domačih živali. Voli naj imajo roge ovite s črno svilo, da bodo ljudje videli, da žalujejo za svojim gospodarjem. Kar se pa tiče sorodnikov, ki bi ga hoteli spremiti na zadnji poti, jim tega ne brani, čeprav sami dobro vedo, kaj misli o njih. Toda za njegovim pogrebom lahko gredo samo pod enim pogojem, in sicer se morajo peljati z vozom, ki bodo vanj vpreženi štirje voli. Ti voli morajo pa biti okrašeni s cvetjem. Za krsto mora stopati ciganski orkester in igrati najljubše pokojnikove korčnice.

Čudaki kmet se je spomnil tudi svojih dragih živali. Moji biki in voli so

bili moji najljubši prijatelji, je napisal v oporoki, vedno so bili potrpežljivi z mano in pripomogli so mi do premoženja. Vedno sem ravnal z njimi lepo, bojim se pa da bi po moji smrti ne bili deležni zaslužene hvaležnosti. Zato je določil v oporoki nekaj denarja, da bi voličkom ne bilo treba delati na polju in da bi jih ne odgnali v mesnico, temveč da bi ostali živi in da bi lepo ravnali z njimi. Naj zdravi in zadovoljni uživajo zasluženo pokojnino, je napisal v oporoki. Seveda sorodniki niso bili nič kaj navdušeni, ko so zvedeli, da so med dediči tudi voli.

Princesa toži filmsko družbo

Iz Londona poročajo, da se je v torek nadaljevala obravnava princese Jusupove, soproge Rasputinovega morilca, proti filmski družbi Metro Goldwyn Mayer. Ta družba je brez princesinega dovoljenja izdelala film o Rasputinu, ki v njem ena igralka igra princeso Jusupovo kot Rasputinovo ljubico. Princesin pravni zastopnik je povedal o Rasputinu marsikaj zanimivega. Rasputin je baše govoril o zeliščih, ki da jih ima od tibetskih menihov in ki lahko učinkujejo zdravilno ali pa smrtno, kakor se jih pač zavzije. Rasputin je baše tudi pripovedoval, da je bil v službi nemškega cesarja in da je hotel prisiliti ruskega carja, da bi odstopil. Princesin zastopnik je poleg tega izjavil, da njegova klijentka nima namena poravnati se s filmsko družbo niti z 288 lastniki kinematografov, kjer je film tekel. Princesa sama baše Rasputina niti poznala ni.

Obravnava je prisostvoval tudi princ Jusupov. Da bi mogli porotniki presoditi film, so jim ga pokazali in ogledali si ga je tudi ves sodni dvor.

Samo še danes Siegfried Arno v veseli komediji
NA ŽENITOVANJ-
SKEM POTOVANJU
ZVOČNI KINO DVOR
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer
Cene 2.—, 4.—, 6.— in 8.— Din

Iz Semiča

— Vedno večja beda. Lani so bili naši kmetje trdno prepričani, da jim spomladni ne bo treba skrbeti za semenski krompir, ker je bilo pridelika malo več, kakor zadnji dve leti. Toda kljub temu ne kaže letos krompir nobenih poganjkov (klče) in je čudno sladek in trohnel, tako da je za seme postal neporaben. Naši gospodarji so v skrbeh, kje naj vzamejo denar za nabavo semenskega krompirja. Vina imajo sicer še nekaj v zalogi, toda kupcev ni od nikoder. Živina ima še vedno smešne cene, ki jih izkoristajo brezvestni prekupci tako, da plačujejo na vago 1.50 Din za kg. Kmet prodaja zadnje od hiše, da zbere denar vsaj za davke. Bilo bi nujno potrebno, da davčne oblasti postopajo kar najvidnejše in ne povzročajo kmetom ogromnih stroškov, ki jih morajo uničiti, zlasti glede na to, da nekateri nasprotni elementi take primere izrabljajo v svoje strankarske svrhe. Zadnji čas je, da se omili izterjevanje davkov v naših najbolj pastivnih krajih. Bela Krajina je vsak dan bednejša in zasluži največjo pozornost vseh javnih oblasti.

— Velika tatvina. V Lipovcu pri Semiču je v torkel posestnik Golobič s svojo družino obrezoval trte v vinogradu in ni niti slutil, da ga je v tem času doma obiskal neki nepridiprav. Uzmovci je vdril skozi okno v sobo in razbil ameriški kovčeg, v katerem je našel prav dober plen. Odnesel je 2 bankovca po 100 dolarjev, 25 bankovcev po 1 dolar in tudi večjo vsoto našega denarja, kar je lastnik pristediti pri mučnem delu v Ameriki. Tat je preiskal tudi omaro, pobral klobase in jajca in vse nemoteno odnesel neznano kam. Kmet Golobič je tatvino takoj naznanil okrožnikom, ki pa se jim še ni posrečilo izslediti tatu. Upamo, da pride kmalu v roke pravice.

— Ogled za gradbo vodovoda. 22. in 23. februarja se je vršila ogledna komisija za vodovod Semič-Crnomelj. Ob tej priložnosti člani komisije izrazili mnenja, da naj bi se vodovod podaljšal iz Crnomlja v Vojno vas in okolice. Nismo proti temu, da se vodovod podaljša, pač pa nam ne gre v glavo, da hočejo pri podaljšanju mačehovsko prezreti semensko obščino, češ, da mesto potrebuje vodo mnogo bolj, nego vas. Treba je pomisliti, da so nekatere vasi semenske občine oddaljene po dve uri in več od tekoče vode, ki jo morajo v sodih voziti za ljudi in živino, medtem ko imajo vasi iz okolice Crnomlja do vode komaj četrt ure. Ob enem moramo naglasiti, da niso pitne ne Kolpe, ne Lahinja, ne naša Krupa in je vodovodno vprašanje povsod zelo aktualno in potrebno nujne rešitve. Se sedanji vodovod oziroma studenec v Blatniku, od katerega je izpeljan vodovod Semič-Crnomelj, nima za oba kraja zadosti vode in je ob suhi hitro primanjkuje. Lahko si torej mislimo, koliko bolj bi primanjkovalo vode, ako bi sedanje vodovodno omrežje še razširili. Higijenski zavod naj bi izdelal načrte, da pridružijo sedanjemu vodovodu še nekatere studence, tako da bo strah pred primanjkovalom vode neupravičen, ker bo šele potem mogoče misliti na razširitev sedanjega vodovoda. Nekdo se je sicer izrazil, da »šokice ne rabijo vode, ker imajo vina dovolj, toda naj drugič take pripombe shranj za sebe, ker niso prav nič umestne sprčo obupnega pomanjkanja vode v naših krajih.

— Lep spomin. Ob obletnici smrti pokojnega našega šolskega upravitelja Ivana Rigarja je bila v naši farji cerkvi maša za dušnico, ki se je udeležila vsa šolska mladina z učiteljsvom.

— Sokolsko gostovanje. Naš semiški Sokol bo 11. marca gostoval v Gradcu na sokolskem odru v dvorani g. Mazeleta in priridel burko »Maksle« v treh dejanjih.

— Občina Semič razglasa, da je sejem dne 15. marca le za živino in naj si kramarji ne povzročajo nepotrebnih stroškov s potom, ker ne bo dovoljeno prodanje blaga po stojnicah.

Modna konfekcija

Najboljši nakup
A. PRESKER, LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta 14. 6/T

HRANILNE KNJIZICE
(tudi prepise) prvovrstnih ljubljanskih denarnih zavodov jemljamo zopet do preklica v račun. — A. & E. Skaberne, Ljubljana. 1092

Sveže, najfinejše norveško

RIBJE OLJE

iz lekarne DR. G. PICCOLIJA
V LJUBLJANI — se priporoča
bledim in slabotnim osebam
91/L

LOČENKA
išče dobro situiranega in plemenitega gospoda, kateri bi ji nekoliko gmotno pripomogel do napeljanega cilja. — Dopise prosi na upravo »Slov. Naroda« pod »Povrtnice 1084c.

KAVARNA STRITAR

vsak večer koncert — »prvovrstne pjevačice«. 1011

NAJBOLJŠI SIR
lastnega izdelka. — Mlekarska
zadruga »Naklo«, živilski trg
(stojnica). 1090

ENOSOBNO STANOVANJE
lepo, oddam s 1. aprilom na Sv.
Petri cesta št. 43. 1089

OZDRAVITELJ NOG!
Kurja česna in ozeblina odstrani
najbolje Avbel, pediker
kopališča Okrožnega urada. —
Flora Hočvar, Ljubljana. 1029

VINO ČEZ ULICO
Šipon 1 Din 10.-
Cviček 1 » 10.-
Rizling 1 » 12.-
Domača slivovka 1 » 30.-
Bermet 1 » 20.-

Dospel suhi domači špeh.
Bufet vinarna BRIŠKI v palači
št. 14.

